

TOMKE®

Jaarverslag 2014
Jaargang 18

Thema 'ik bin Tomke'

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Algemene informatie over de doelstelling en organisatie van het Tomke-project	4
Wie is Tomke? Wat is het Tomke-project?	4
Materialen voor peuters en opvoeders	4
Informatie voor professionals	4
Organisatie van het Tomke-project	5
Financiering	5
<hr/>	
2. Verslag over de activiteiten zoals die concreet in 2014 hebben plaatsgevonden	6
Thema 'ik bin Tomke'	6
Activiteiten voor en met peuters	6
Informatievoorziening en materialen voor professionals	8
Materialen voor peuters en opvoeders	9
<hr/>	
3. Leden van Tomke-wurkgroep 2014	10
<hr/>	
4. Tomke financieel verslag 2014	11
<hr/>	
Bijlage 1 Overzicht van de participerende organisaties	12

Voorwoord

Sinds 1996 wordt met het Tomke-project gewerkt aan taal- en leesbevordering in Fryslân. Doel is de Friestalige leescultuur die kinderen in de vroegschoolse leeftijd omgeeft, te bevorderen. Met behulp van het Tomke-project krijgen ouders en andere opvoeders actueel en aanprekend Fries materiaal in handen, een belangrijke voorwaarde als het gaat om het tot stand brengen van een meertalige omgeving. Uiteindelijk zal dit de taalontwikkeling en het leesgedrag van de kinderen stimuleren, zowel in het Fries als in het Nederlands.

Uit het Tomke-inventarisatieonderzoek (Nynke Anna Varkevisser, 2014, Afûk) onder 162 kindercentra in Fryslân, blijkt dat Tomke bij 88,2% van de leidsters (zeer) bekend en herkenbaar is. Op 86,6% van de peuterspeelzalen en op 64,5% van de kinderdagverblijven wordt gebruik gemaakt van de Tomke materialen. De materialen worden omschreven als 'gemakkelijk inzetbaar, leuk, kleurig, mooi, veilig en zowel geschikt voor jongens als voor meisjes in de leeftijd van 2 t/m 4 jaar'. De materialen worden meestal in groepsverband gebruikt, maar ook in kleine groepjes of individueel.

De Tomke materialen voorzien dus in een behoefte en worden positief gewaardeerd. Voortzetting van het project lijkt dan ook van cruciaal belang voor het creëren van een aantrekkelijke, meertalige omgeving.

De Tomke-werkgroep bedankt alle subsidiegevers en iedereen, die op welke wijze dan ook heeft bijgedragen, voor hun bijdrage. Zonder de grote inzet van diverse organisaties en zonder de financiële steun kan Tomke geen avonturen beleven en kan het Tomke-project niet de noodzakelijke handvatten en impulsen verzorgen die nodig zijn voor een meertalige omgeving. Het verheugt ons u hierbij het inhoudelijk verslag en de financiële verantwoording aan te bieden.

De coördinatoren van het Tomke-project,

Gertrud Palstra (BSF)
Carolien ter Schuur (Afûk)

1. Het Tomke-project

Wie is Tomke? Wat is het Tomke-project?

Het Fryske Tomke voorlees- en taalstimuleringsproject, het Tomke-project, heeft deze naam omdat alle materialen en activiteiten gebaseerd zijn op verhalen over de peuter Tomke. Tomke is een driejarig jongetje dat allerlei avonturen beleeft met zijn hondje Romke, Kornelia de Kangaroo (met haar boekenbuidel) en het buurmeisje YanaYu. Ze praten allemaal Frysk. Het Tomke-project richt zich op kinderen van 2 tot 4 jaar en hun opvoeders. Het project wil ouders en leidsters van peuters informeren over het gebruiken van taal in de omgang met jonge kinderen. Voorlezen, liedjes zingen, (taal)spelletjes en aandacht voor de dagelijkse zaken zijn belangrijk voor het leggen van een goede taalbasis. Dat geldt voor alle talen, dus ook voor het Frysk; kinderen die de eigen moedertaal goed beheersen, kunnen gemakkelijker een andere taal leren. Uit diverse wetenschappelijke onderzoeken is gebleken dat leesbevordering een goede taalontwikkeling tot gevolg heeft. Een goede taalontwikkeling en meertaligheid hebben een gunstige invloed op de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling. Goede taalvaardigheid heeft ook een positieve invloed op het schoolsucces.

Het Tomke-project heeft als doel de Friestalige leescultuur die kinderen in de voor- en vroegschoolse leeftijd omgeeft, te bevorderen om uiteindelijk de taalontwikkeling en het leesgedrag van de kinderen te stimuleren, in zowel het Fries als het Nederlands.

Materialen voor peuters en opvoeders

Een belangrijke opdracht voor het Tomke-project is het ontwikkelen en aanbieden van Friestalig materiaal dat in een meertalige VVE-omgeving kan worden gebruikt. In het algemeen hebben peuterspeelzalen en kinderdagverblijven weinig middelen voor materiaal en (bij)scholing als het gaat om het creëren van een Friese taalomgeving. Het Tomke-project voorziet hierin. Door het (voor)lezen in de Friese taal en het gebruik van eigentijdse materialen wordt een verantwoorde basis gelegd voor de taalontwikkeling van peuters. Dit geldt niet alleen voor Friestalige kinderen, ook bij niet Friestalige kinderen is gebleken dat deze aanpak goed werkt als een soepele kennismaking met de Friese taal. Het materiaal nodigt uit tot direct gebruik. Dat bevordert de acceptatie bij het publiek en het daadwerkelijk gebruik als middel tot taalontwikkeling in een meertalige omgeving. De verschillende uitingen, zoals het Tomke-boekje, de tv-avontuurtjes en de Tomke-website, zijn inhoudelijk op elkaar afgestemd. Dit bevordert herkenning en versterkt de acceptatie.

Informatie voor professionals

Voor leidsters, medewerkers en andere professionals die zich bezig houden met het jonge kind zijn er de jaarlijkse Tomke-inspiratieavonden, de Tomke-nieuwsbrieven en de Tomke-website 'www.tomke.nl'. De inspiratieavonden zijn bedoeld voor kennisoverdracht.

De Tomke-nieuwsbrief bevat informatie over activiteiten en nieuwe materialen. Daarnaast is de Tomke-website een belangrijke informatiebron.

Organisatie van het Tomke-project

Het Tomke-project wordt structureel bewaakt en doorontwikkeld in een samenwerkingsverband van diverse organisaties, die er tijd, menskracht en geld in steken. Het project staat onder toezicht van het PLF (Platfoarm Lêsbefoarding Fryslân).

De algemene projectcoördinatie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Afûk en de Bibliotheekservice Fryslân (BSF). Hierbij heeft Bibliotheekservice Fryslân een algemeen coördinerende taak, verzorgt de subsidieaanvragen, het jaarverslag en de financiële verantwoording. Bovendien initieert BSF het Tomke bibliotheekprogramma voor de bibliotheken. De Afûk coördineert de ontwikkeling en productie van de materialen, onderhoudt de contacten met de verschillende doelgroepen en afgevaardigden van de verschillende instellingen die bij het Tomke-project betrokken zijn, verzorgt de correspondentie en de notulen, bewaakt de voortgang en inspireert de mensen van de werkgroep. Voor de uitvoering van het project is een werkgroep actief. Deze werkgroep komt 8 maal per jaar bijeen en draagt in hoge mate bij tot een goede afstemming en continuïteit van de diverse activiteiten. De Tomke-werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de

participerende organisaties. De BSF levert de voorzitter voor deze werkgroep, de Afûk verzorgt het secretariaat. Dankzij de continuïteit in de uitvoering wordt het Tomke-programma op handen gedragen - door peuters, ouders, grootouders en leidsters van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Binnen het project worden regelmatig nieuwe materialen ontwikkeld en beschikbaar gesteld voor peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, bibliotheken en thuis. Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van de leden van de werkgroep. Bijlage 1 geeft een overzicht van de participerende organisaties.

Financiering

In 2014 ontving het Tomke-project subsidie van de Provinsje Fryslân en bijna alle gemeenten in Frysân, te weten: Achtkarspelen, het Bildt, Dantumadiel, De Friese Meren, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Heerenveen, Kollumerland, Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Littenseradiel, Menameradiel, Opsterland, Súdwest-Fryslân en Tytsjerksteradiel. Bij de aanvragen voor subsidie bij gemeenten is de hoogte van het aangevraagde bedrag gebaseerd op het aantal inwoners van de desbetreffende gemeente. Bovendien werd ook door de Afûk, BSF, Omrop Fryslân en Partoer een financiële bijdrage geleverd. In hoofdstuk 4 vindt u het financieel verslag en verantwoording over 2014.

2. Verslag van het jaar 2014

Thema 'ik bin Tomke'

Het thema voor 2014 was 'ik bin Tomke'. Dit betekent dat de peuter zelf als kapstok is gebruikt voor de verhalen in de Tomke-boekjes en alle andere activiteiten.

Net als in voorgaande jaren zijn er binnen het Tomke-project drie invalshoeken te onderscheiden, te weten activiteiten voor en met peuters, activiteiten voor en met opvoeders (ouders en professionals) en het ontwikkelen van materiaal t.b.v. een meertalige VVE omgeving.

Activiteiten voor en met peuters

- De Fryske Foarlêswike
- Tomke in de bibliotheken;
  - Nationale Voorleesdagen
  - mei Tomke op de foto
- Tomke op de televisie
- Voorstelling 'De Hutselfrutsel'
- 'Tomke-wrâld'
- Tomke-app

De Fryske Foarlêswike / De Friese Voorleesweek

Begin juni is het voorleesboekje 'Ik bin Tomke' verschenen. Dit boekje werd voorgelezen en gratis uitgedeeld tijdens 'De Fryske Foarlêswike'. In de periode van 2 juni t/m 6 juni 2014 werd op 363 (2013-375) locaties voor kinderopvang of peuterspeelzalen voorgelezen.

De meeste locaties hebben meer dan één groep. Het voorlezen gebeurde in 20 gemeenten, verspreid over 260 peuterspeelzalen (2013-248) en 103 kinderdagverblijven (2013-127). Ook is er bij 256 gastouders (2013-57) voorgelezen. In totaal is er aan 700 (2013-680) groepen peuters voorgelezen. In veel gemeenten was het resultaat 100% dat wil zeggen dat alle speelzalen en dagverblijven mee gedaan hebben. In 2014 is voorgelezen aan ruim 12.400 (2013-12.500) peuters, inclusief 600 (2013-500) 'ukken' in de Stellingwerven. It Selskip foar Fryske Tael en Skriftekennisse organiseerde het voorlezen en uitdelen van de Tomke-boekjes in De Fryske Foarlêswike. Om het voorlezen te realiseren waren er maar liefst 500 enthousiaste voorlezers actief (en 256 gastouders). Een team van 50 contactpersonen koppelde per gemeente de voorlezers aan de diverse locaties.

Tomke in de bibliotheken

Vanaf het begin zijn de Friese bibliotheken betrokken bij het Tomke-project. Tussen het overweldigende Nederlandstalige aanbod van landelijke programma's heeft Tomke in de bibliotheken inmiddels zijn eigen plekje verworven.

Ter aankleding van allerlei activiteiten voor de voorschoolse periode werden Tomke-materialen gebruikt en/of uitgedeeld.

Tijdens de Nationale Voorleesdagen in januari 2014 konden peuters met hun ouders of grootouders in de bibliotheek het boekje 'Tomke is fuort' ophalen. Er werden maar liefst 3.050 gratis exemplaren van dit útdielboekje (uitdeelboekje) verspreid. Tijdens deze actie werden ouders geïnformeerd over meertalig opvoeden en over de mogelijkheid kinderen t/m 16 jaar gratis lid te maken van de bibliotheek.

Tijdens het Fertel & Foarlê Festival in de eerste twee weken van juni 2014 organiseerden alle bibliotheekclusters de activiteit 'Mei Tomke op de Foto' (met Tomke op de foto). Hiervoor werden levensgrote Tomke-kostuums met een hoge 'aaibaarheidsfactor' ingezet. Zowel door de kinderen als hun ouders werd deze activiteit erg gewaardeerd. Ook werd er voorgelezen en kregen de kinderen het Tomke-boekje mee naar huis.

Tomke op de televisie

Voor de tv werden 18 nieuwe Tomke-verhaaltjes geschreven door Riemkje Pitstra en Auck Peanstra, met illustraties van Luuk Klazenga. De stemmen werden ingesproken door Tamara Schoppert en Douwe de Bildt. Feije van der Meer van Omrop Fryslân verzorgde de opnames en had de eindredactie in handen. De nieuwe Tomke-afleveringen werden uitgezonden in en rondom 'De Fryske Foarlêswike'. Gedurende de rest van het jaar waren elk weekend (Tomke-tiid) herhalingen van de Tomke-afleveringen te zien bij Omrop Fryslân. Dit is een programma voor peuters met Tomke in de hoofdrol.

Voorstelling 'De Hutselfrutsel'

De voorstelling met Tomke in de hoofdrol sluit aan bij de belevingswereld van de peuters. In de voorstelling wil Tomke een Hutselfrutsel voor zijn verjaardag hebben. Kornelia weet wie dat kan maken, de poppenmaker. Onderweg naar de poppenmaker gebeuren er natuurlijk allemaal vreemde dingen. De voorstelling duurt ongeveer 30 minuten en kan gespeeld worden in speellokalen van kinderdagverblijven, peuterspeelzalen, bibliotheken enz. De kinderen worden actief betrokken bij het verhaal. In 2014 is de voorstelling 76 maal gespeeld.

Tomke-app

De gratis Tomke app heeft een update gehad en is geschikt voor de iPad en voor Android. De app is bedoeld voor peuters en bestaat uit Tomke-boekjes op rijm. De beelden bewegen en het verhaal wordt voorgelezen. Na elk verhaal kan het kind een spelletje doen.

Informatievoorziening en materialen voor professionals

- Tomke-nieuwsbrief
- Tomke-inspiratieavonden
- Website www.tomke.nl
- Tomke en de Sânglêsrige

Tomke-nieuwsbrief

De nieuwsbrief voor professionals verscheen in 2014 drie keer. De nieuwsbrief werd in een oplage van 1250 stuks verstuurd naar alle peuterzalen en kindercentra en de jeugdconsulenten van de bibliotheken. De nieuwsbrief informeerde hen over activiteiten, nieuwe materialen en andere zaken met betrekking tot Tomke en VVE-onderwerpen.

Tomke-inspiratieavonden

De inspiratie-avonden zijn een onderdeel van de activiteiten van de Tomke-werkgroep. De eindverantwoordelijkheid voor de organisatie was in handen van Stichting Partoer CMO Fryslân. De avonden zijn speciaal bedoeld voor leidsters van kindercentra en andere professionals. De avonden stonden in het teken van het thema 'Ik bin Tomke' en vonden plaats op 9 april in Stiens (cultureel centrum de Skalm) en op 16 april in Heerenveen (openbare bibliotheek).

Het programma bestond uit de volgende onderdelen:

- Opening met medewerking van Truus de Witte met een filosofische inleiding over het belang van diversiteit om te groeien tot een eigen identiteit.
- Informatie markt
- Muzikaal intermezzo m.m.v. Jitske Draijer inclusief een

korte inleiding over het belang van zingen en bewegen in de groep

- Drie workshops, te weten: 'kribelje mei Tomke' door Corina de Boer, 'emoties van peuter' door Tea Adema, en 'fan wa bisto der ien' door Japke Kornelis en Renie Jouta.

Alle deelnemers kregen na afloop een goodybag. De avonden werden positief gewaardeerd en door 56 professionals bezocht. In 2015 zal de opzet van de 'inspiratieavond' opnieuw worden bekeken.

Website www.tomke.nl

De Tomke website (ook te gebruiken op een tablet of iPad) wordt gemiddeld door 750 unieke bezoekers per maand bezocht. De website bestaat uit spelletjes en verhalen voor de kinderen en informatie voor ouders en professionals. De website richt zich op taal- en leesbevordering. De website wordt continu actueel gehouden en de inhoud van bijvoorbeeld de spelletjes, verhalen, kleurplaten, werkbladen en taalactiviteiten worden geregeld aangepast aan diverse thema's die passen bij de tijd van het jaar en thema's die gebruikt worden in kindercentra. Via de website worden digitale nieuwsbrieven verstuurd en is er nieuws over Tomke te vinden. Nieuw op de site was het Tomke verhaaltje van de week en de Tomke liedjes. Via de Tomke-Facebookpagina zijn er meer dan 1100 mensen die regelmatig nieuwe berichten van Tomke krijgen.

Tomke en de Sânglêsrige

De Tomke-werkgroep nam in 2003 het initiatief tot de uitgave van Friestalige thema-brochures. Hieruit

ontstond de Sânglêsrige, als totaalprogramma voor peuterspeelzalen, met aandacht voor taalontwikkeling, motoriek en andere ontwikkelingsgebieden. Er zijn nu 13 themabrochures (voor kinderen van 2 t/m 4 jaar) beschikbaar met aantrekkelijk verwerkingsmateriaal, een handleiding en een dvd. De thema's komen ook terug op de Tomke-website.

In 2014 is een zogenaamde suggestiemap samengesteld gericht op 0 tot 2 jarigen. Deze map met suggesties sluit aan bij de Sânglêsrige.

Materialen voor peuters en opvoeders

- Tomke-boekje 'Tomke is fuort'
- Tomke-boekje 'Sjonge mei Tomke'
- Tomke-boekje 'Ik bin Tomke'
- Tomke-dvd
- Tomke-poster
- Tomke-vertelkoffer
- Heit en Mem

Tomke-boekje 'Tomke is fuort'

Tijdens de Nationale Voorleesdagen in januari 2014 werden door de bibliotheken 3050 exemplaren van het boekje 'Tomke is fuort' gratis uitgedeeld aan de jongste bibliotheekbezoekers. Het boekje bestaat uit een verhaal, een opzegversje en een spelletje. Ditmaal was Riemkje Pitstra de schrijfster, Luuk Klazenga verzorgde de illustraties.

Tomke-boekje 'Sjonge mei Tomke'

Bij de serie Tomke boekjes zijn nieuwe liedjes gemaakt. De liedjes staan op de website en ook in bovengenoemd boekje. Dit boekje met nieuwe liedjes is naar de kindercentra gestuurd

Tomke-boekje 'Ik bin Tomke'

Tijdens De Fryske Foarlêswike is het Tomke-themaboekje uitgedeeld. Het voorleesboekje verscheen in een Friestalige, Bildtse en Stellingwerfse versie met vier verhaaltjes en twee stripverhaaltjes. Naast de verhaaltjes bevatte het voorleesboekje weer talrijke illustraties, opzegversjes, twee liedjes, spelletjes, een praatplaat en een kleurplaat. Ook was er informatie opgenomen over het Tomke-project, Friese prentenboeken en andere media. Het 28 pagina's tellende boekje werd vormgegeven in de karakteristieke en herkenbare Tomke-stijl door Monique Vogelzang. Net als voorheen verzorgden de schrijfsters Auck Peanstra en Riemkje Pitstra de verhaaltjes. Liedjes en versjes waren van Geartsje Douma, Riemkje Pitstra en Mirjam de Wit. De illustraties werden verzorgd door Luuk Klazenga en Linda de Haan.

Het Tomke-boekje verscheen begin juni en werd gratis gedistribueerd via het netwerk van de bibliotheken en de consultatiebureaus. Het grootste deel werd uitgedeeld door de voorlezers tijdens De Fryske Foarlêswike. De oplage bedroeg 30.000 Friestalige exemplaren, 1.000 in het Bildts en 1.000 in het Stellingwerfs.

Dvd

Er is een dvd geproduceerd in een oplage van 100 stuks. Deze bevat acht uitzendingen van de 18 nieuwe tv avontuurtjes van Tomke.

Tomke-poster

De Tomke-poster, met daarop de illustratie van de voorkant van het Tomke-boekje, maakte weer deel uit van het aanbod. Ook dit jaar werden de posters opgehangen in bibliotheken, peuterspeelzalen, kinderopvang, wachtkamers, consultatiebureaus, gemeentehuizen en buurthuizen

Tomke-fertelkoffer

In 2009 hebben peuterspeelzalen en kinderdagverblijven een Tomke-fertelkoffer met allerlei Tomke-materialen gekregen. Net als in voorgaande jaren kwam in 2014 een aanvulling voor de koffer. Dit waren de volgende materialen:

- Tomke boekje 'At ik letter grut bin...'
- Tweetalige Tomke poster
- Knuffel Romke (17cm)
- Een handleiding (verhalen, liedjes, kleurplaten en werkbladen)

Heit en Mem

Heit en Mem is een tweetalig (Fries en Nederlands) tijdschrift voor jonge ouders. In 2014 bracht de Afûk drie nummers van Heit & Mem uit. Een nummer (de lytse heit en mem) werd via het Taaltaske verspreid, 2 (reguliere) nummers werden o.a. via openbare gebouwen, zoals bibliotheken, over de hele provincie werden verspreid. Het blad besteedde ook aandacht aan nieuwe materialen en achtergrondinformatie over het Tomke-project, waardoor deze programma's elkaar versterken.

3. Leden van Tomke-wurkgroep

In 2014 bestond de werkgroep uit de volgende leden:

- Gertrud Palstra / Bibliotheekservice Fryslân, coördinatie
- Carolien ter Schuur / Afûk, coördinatie
- Lineke Kuiper / Afûk
- Riemkje Pitstra / onderwijsdeskundige
- Mirjam van der Hoek / SFBO
- Mieke Vos / Cedin
- Partoer CMO Fryslân
- Feije van der Meer / Omrop Fryslân

4. Tomke financieel verslag 2014

	jaarrekening 2014	begroting 2014	jaarrekening 2013
LASTEN			
Materiaal			
Tomke-boekjes, Frysk, Bildts & Stellingwerfs	14.853	15.500	15.044
Overige Tomke-materialen	1.755	4.000	2.564
Evenementen			
Televisie-uitzendingen	33.640	57.500	33.024
Tomke-inspiratieavonden	14.526	16.500	15.783
Distributie			
Kosten van verspreiding	138	1.000	129
Kosten Merkrecht	972		
Jaarverslag	329	1.000	374
Organisatiekosten			
Bureaunkosten/ projectcoördinatie AFUK	12.200	15.000	10.370
Extra uren AFUK	3.730		6.020
Bureaunkosten/ projectcoördinatie BSF	9.455	8.000	8.203
Financiële begeleiding	1.500	1.500	1.500
Onvoorzien	204		214
TOTAAL LASTEN	93.302	120.000	93.225
BATEN			
Subsidies			
Subsidie Provincie	25.000	25.000	24.990
Subsidie Gemeenten	25.404	25.000	25.353
	50.404	50.000	50.343
Materiaal			
Verkoop Tomke materialen	1.727	3.000	1.525
Evenementen			
Entree deelnemers Tomke-inspiratieavonden	963	1.000	1.523
Organisatie			
Eigen bijdrage deelnemers	40.208	66.000	39.835
TOTAAL BATEN	93.302	120.000	93.225

Bijlage 1 Overzicht van de participerende organisaties

Platfoarm Lêsbefoarding Fryslân (PLF)

Het PLF is een overkoepelend orgaan in de provincie Fryslân, met als doelstelling het stimuleren van onderlinge samenwerking. De kerntaak van het PLF is het coördineren van projecten voor taal- en leesbevordering. Het PLF wil zich inzetten voor een meertalig leesklimaat in de gehele provincie en fungeert daarbij als aanspreekpunt voor subsidieverleners, politiek, beleidsmakers. De landelijke Stichting Lezen -een belangrijk pleitbezorger voor de tweede rijkstaal- neemt ook deel in dit overlegorgaan. Vanuit het PLF worden subsidieaanvragen ingediend en de voortgang van het Tomke-project bewaakt. De financiële afwikkeling doet de afdeling Facilitair Bedrijf van Bibliotheekservice Fryslân, waar ook het PLF-secretariaat is gevestigd.

Afûk - www.afuk.nl

De Afûk heeft als missie de Friese taal en cultuur dicht bij de mensen te brengen. Daarvoor zet de Afûk verschillende middelen in zoals het aanbieden van cursussen Fries, het ontwikkelen en beschikbaar stellen van Friestalig materiaal en het (mee) organiseren van activiteiten waardoor de voordelen van meertaligheid in het algemeen en de culturele waarde van de Friese taal in het bijzonder onder de aandacht worden gebracht. Binnen het Tomke-project zorgt Afûk met name voor het ontwikkelen en produceren van de materialen en het onderhouden van de contacten met de doelgroepen en organisaties. Deze werkwijze waarborgt de efficiëntie en bevordert de synergie met andere programma's.

Bibliotheekservice Fryslân - www.bfrl.nl

Bibliotheekservice Fryslân ondersteunt als provinciale serviceorganisatie de Friese bibliotheken bij het uitvoeren van hun werk door het leveren van facilitaire diensten, het ontwikkelen en aanbieden van nieuwe producten en diensten en door landelijke projecten naar provinciale en lokale schaal te vertalen. De BSF voert een actief beleid om het lezen in het Fries te bevorderen. Binnen het Tomke-project heeft BSF met name een coördinerende rol.

Het financiële onderdeel van het Tomke-project (verzorgen van de jaarverslagen, subsidieaanvragen) zijn bij BSF ondergebracht. De Tomke-activiteiten voor de bibliotheken worden door de BSF opgezet en gecoördineerd. Het vervoer van de diverse Tomke-boekjes naar de bibliotheken wordt ook door BSF geregeld.

De samenwerkende bibliotheken in Fryslân FBN – www.ontdekdebieb.nl

De provincie telde in het begin 2014 zes bibliotheekorganisaties:

- 1 Noordoost Fryslân
- 2 Noordwest Fryslân
- 3 Mar en Fean
- 4 Midden-Fryslân
- 5 Zuidoost Fryslân
- 6 Smallerland

In de loop van 2014 zijn de clusters Noordoost Fryslân en Noordwest Fryslân gefuseerd. De nieuwe organisatie in deze regio heeft de naam Noord-Fryslân gekregen.

Vanuit deze organisaties worden de bibliotheken (filialen), mediatheken en lytse bybs aangestuurd. Binnen het Tomke-project speelt het netwerk van bibliotheken met name een rol in de distributie van Tomke-materialen en het verschaffen van informatie over meertalig opvoeden aan ouders en natuurlijk het beschikbaar stellen van (voor)leesmateriaal.

CEDIN Taalsintrum Frysk – www.cedin.nl

Taalsintrum Frysk is een onderdeel van Centrum voor Educatieve Diensten CEDIN. Zij houdt zich bezig met meertalig taalbeleid en streeft daarbij naar een gelijkwaardige positie van de Friese taal. Binnen het Tomke-project denkt CEDIN onder andere mee over de educatieve aspecten van het gehele Tomke-gebeuren.

Stichting Partoer CMO Fryslân – www.partoer.nl

Als Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling werkt Partoer CMO Fryslân samen met maatschappelijke organisaties en overheden aan een leefbare en veilige Friese samenleving. Binnen het Tomke-project verzorgt Partoer CMO de voorbereidingen en uitvoering van het jaarlijkse Tomke-symposium, gericht op kennisoverdracht naar leidsters en andere professionals.

Sintrum Frysktalige Berne-Opfang (SFBO)

Het SFBO is hét informatie-, kennis- en steunpunt op het gebied van meertaligheid en taalstimulering in de voorschoolse periode. De Provincie Fryslân stelt SFBO in de gelegenheid om peuterspeelzalen en kinderdagverblijven te ondersteunen bij het ontwikkelen van Fries of tweetalig taalbeleid.

Het SFBO heeft een permanente vertegenwoordiger in de Tomke-werkgroep. Haar inbreng zorgt er mede voor dat de ontwikkelde materialen goed aansluiten bij de behoeften van de pedagogisch medewerkers.

Omrop Fryslân – www.omropfryslan.nl

De regionale televisie verzorgt nieuws en informatie uit en over Fryslân, maakt achtergrondprogramma's, ontspanning en muziek. Voor kinderen is er elke avond een speciaal programma. In samenwerking met CEDIN verzorgt Omrop Fryslân schooluitzendingen voor radio en televisie. Binnen het Tomke-project zorgt de Omrop voor het ontwikkelen en uitzenden van de Tomke-afleringen op de tv.

Omrop Fryslân

Selskip foar Fryske Tael en Skriftekennisse

It 'Selskip foar Fryske Tael en Skriftekennisse' steunt de Friese taal en cultuur. In samenwerking met de Tomke-werkgroep wil het 'Selskip' het lezen en het voorlezen een stimulans geven. Het zorgt voor de contacten tussen de voorlezers en de speelzalen. Voor de voorlezers worden voorleescursussen georganiseerd. Ieder jaar organiseert het 'Selskip' tijdens het FFFestival 'De Fryske Foarlêswike'. De voorleesweek is een samenwerkingsproject tussen It Selskip en het Tomke-project. Het doel van het project is om elk jaar in deze week voor te lezen aan peuters op peuterspeelzalen en kinderdagverblijven, bij gastouders en in bibliotheken. De organisatie van het voorlezen ligt in handen van It Selskip en de materialen (Tomke-boekje, posters, pr-materialen) worden verzorgd vanuit het Tomke-project.

De Thuiszorg-organisaties

De thuiszorg-organisaties dragen zorg voor consultatiebureaus, begeleiding, contacten en cursussen. Ze zijn er voor moeder en kind. Binnen het Tomke-project spelen zij een rol in het bereiken van jonge ouders middels distributie van het Tomke-boekje.